

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

**Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.**

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 K na leto.
Posamezna številka stane krono.
Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se žaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na pol strani 600 K, na $\frac{1}{4}$ strani 300 K, na $\frac{1}{8}$ strani 150 K, na $\frac{1}{16}$ strani 100 K, na $\frac{1}{32}$ strani 50 K. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 80 vin. najmanj pa skupaj 12 K.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz •Kmetovalca• so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 12. Ljubljana, 30. junija 1921. Letnik XXXVIII.

Obseg: Naša pšenica. — Poskušnja ali prodaja vina po stopinjah alkohola. — O prijavi sekanja v gozdih. — Češkoslovaška republika in naša vina. — O zložbi poljedelskih zemljišč. — Kmetijska vzorna gospodarstva. — Kmetijska razstava v Pragi. — Zatiranje trtne plesnobe ali oidijsa s kalijevim hipermanganatom. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Uradne vesti. — Listnica uredništva.

Naša pšenica.

Pri pšenici moramo gledati predvsem na njeno rodovitost, t. j. na množino pridelka, ki ga dobimo od ploskovne enote (od 1 hektara ali od mernika posetve) in na težo pridelka. Izboljšane vrste domače pšenice nam dajejo bogatejše pridelke kakor navadna pšenica. Ta rodovitost se kaže tudi na vnanjosti pšenice, posebno na razvoju klasja in zrnja. Izkušnje uče, da dobimo od požlahtnjene domače pšenice tudi za celo tretjino boljše pridelke kakor od navadnega semena.

Vrednost naše domače pšenice.

Rodovitost naše domače pšenice je različna. Ta lastnost se je pri pšenici tekom časa tako razvila, kakor se je razvila n. pr. pri živini njena današnja vrednost za užitek. Kdor ima boljše polje, boljše lege, kdor zemljo bolj skrbno obdeluje in gnoji in kdor bolj skrbno odbira seme, ima tudi boljše pridelke in bolj rodovito pšenico. Ravno to opazujemo pri vseh drugih rastlinah in tudi pri živini. Zato dobimo danes v enakih krajevnih razmerah in pri enaki letini različne pridelke na pšenici in drugih sadežih, ravnotako pa tudi različne uspehe pri živini.

Naše napake pri pšenici.

Eden glavnih pogojev boljšega pridelka pri pšenici je dobro, odbrano, izboljšano seme. „Kakršno seme, takšen pridelek“ je star pregovor, ki ga pri nas še zmeraj premalo cenimo. Pri nas velja rajše narobe: kakršna žetev, takšna setev! Kakršen je zadnji pridelek, tako je tudi seme. Sejemo to, kar pridelamo, če je tudi seme slabo in sploh opešano v svoji rodovitosti; rečimo vsled splošno neugodnih razmer. To je prva velika napaka, ki jo delamo pri nas in ki je povsod razširjena.

Druga velika napaka je ta, da sejemo tuje vrste pšenice, ki jih prav nič ne poznamo in ne vemo, kakaj bodo pri nas obrodile. In tretja velika napaka je ta, da se sploh nič ne potrudimo spoznati vrednost različnih domačih vrst pšenice, ki se pridelujejo v enem in drugem našem kraju, ko bi morali te rodovitnostne razlike in sploh vrednost različnih domačih vrst vendar le bližje poznati in se z njimi po potrebi tudi okoristiti!

Kako zboljšujemo domačo pšenico?

Skrbno odbiranje domačega semena in menjava opešanega domačega semena z boljšim ozir. izboljšanim semenom. iz domačih leg in krajev je prvi korak za zboljšanje domačega pridelka. Zato je pa važno, da spoznamo različno vrednost domače pšenice, ki jo pri nas pridelujemo. Če hočemo seme menjavati, je važno, da ga znamo predvsem v domačem kraju poiskati. Tuje, izboljšane vrste pšenice je le v tem slučaju jemati, ako so izvršeni domači poskusi dognali, da so te vrste večje vrednosti, kakor je izboljšana domača pšenica. Kako naj po dožene vrednost domačih vrst pšenice in tudi drugega žita, ki je važno za naše kraje?

Če prirejamo danes pri konjih in pri goveji živini vsakoletne precej dragocene ogleda, zakaj ne bi enkrat priredili po naših glavnih krajih tudi

krajevno pregledovanje pšenice in drugega žita,

ki je za povzdigo teh pridelkov danes tudi silno važno in se da z malimi stroški izvesti. Treba je le zmisliti in dobre volje! Prav sedaj je še čas, da se pripravimo za tako pregledovanje, da bo mogoče poleg zrnja tudi še klasje postaviti na ogled. Če se drugod vrše take priredbe, zakaj bi se pri nas ne zvršile, ko je nujna potreba,

da se začnemo tudi pri nas malo bolj zanimati in pečati s semenogojstvom in sploh s pospeševanjem rastlinarstva! To krajevno pregledovanje naših pšeničnih pridelkov bi se moralo izvršiti seveda še pred novo setvijo, da bi se naši poljedelci poučili o kakovosti semena, ki se prideluje po naših krajih in bi se lahko že do nove setve preskrbeli s potrebnim semenom za menjavo. To pregledovanje (krajevno razstavo) semena naj bi bila

naloga naših kmetijskih združenj,

ki bi lahko tudi na ta način pokazale nekaj dela v korist našemu napredku. Vsa stvar se da čisto preprosto izvesti. K temu pregledovanju naj bi poslali vzorce žita zlasti oni posestniki, ki si upajo tekmovati s svojim pridelkom in ga vsled tega tudi ponujati za semensko blago, posestniki tedaj, ki imajo bolj plenjavo pšenico in težko, kleno zrnje. Na te ogledne bi bilo poslani po 1 liter semena, ki bi ga bilo stehati in težo napisati na dotično vrečko oziroma privezan listek, na katerem bi bilo označiti tudi ime in kraj dotičnega pridelovalca. Poleg vrečice naj bi se razstavilo tudi nekaj klasov dotične pšenice, da se razberejo tudi te razlike. Razstavljene vrste pšenice bi ocenjevala posebna komisija, ki naj bi štela zastopnika Kmetijske družbe in poverjenišva za kmetijstvo. Priladen čas za ta ogledovanja bi bile nedelje v mesecu avgustu.

Storimo korak naprej in lotimo se tega hvaležnega in potrebnega dela. Poklicane v to so kmetijske združnice!
Rohrmann.

Pripomba uredništva: S hvaležnostjo je treba vzeti na znanje predloge g. pisatelja, ki morejo vsekakor zelo izboljšati seme naših žit in povečati pridelke naših njiv, in sicer to v čim krajšem času. Moderna veda o podjedovanju in rastlinogojstvu nas bo pa primorala, da si poiščemo tudi še druga pota, po katerih dosežemo morda še bolj gotove uspehe, četudi šele po daljši dobi in po dolgotrajnem delu.

Poskušnja ali prodaja vina po stopinjah alkohola.

Gospod Zupanc ima res prav. Kupovati vino edino po stopinjah alkohola je isto kakor kupovati plemenite konje na vago po živi teži. Alkohol ni vse, kar daje vinu vrednost. V tem slučaju bi morala biti močna južna vina dražja nego razmeroma lahka porenska ali celo pomoželska. Več kot 100kratno višje cene slednjih dokazujejo pa ravno nasprotno.

Zakaj pa vendar ravno tam posebno skrbno merijo sladkor v moštu, od katerega je odvisen alkohol? Res je, da alkohol ni glaven, temveč glaven je okus. Okus oziroma dobrotita je pa sorazmerno zelo odvisen od zrelobe torej tudi od množine sladkorja oziroma alkohola. Ako bi ne bilo tako, bi ne bila vrednost različnih leg tako silno različna. Tisti, ki prezgodaj obira ali ki ima slabo lego, bi triumfirali, češ, le bedaki pridelujejo alkohol. Spominjam se na slučaj, ko je neki vinski kupec očital nekemu umnemu producentu, da je njegov pridelek pokvarjen, ker se je dotično grozdje pozno bralo pa je dobro dozorelo. Vino se mu je zdelo za njegove odjemalce premalo kisel in premočno. Okus je pač zelo relativna stvar in večkrat le zadeva navade. V nekaterih krajih ljubijo tudi kislice, kakršnih drugod nikakor ne marajo.

Normalen povprečen okus ljubi pa vendar zrelobe. Ta je odvisna razen od sorte posebno od lege, letine,

časa obiratve itd. Sorazmerno stopnjo zrelobe pa vendar odločuje sladkor oziroma alkohol vsaj med enakimi sortami. Šmarnico in druge enake šmarne se pa res ne sme primerjati zgolj po alkoholu s finejšimi sortami, ker tiči vrednost slednjih v drugih finejših finočah, prikupljivih dobremu okusu. Alkohol ima pa razen opojnosti in kot znak zrelobe še marsikaj pomena za vino posebno za njegov razvoj, trpežnost itd. Prešibka kislina vina so vinski trgovini povečini le sirovina, ki povečuje uvoz in vrednost inozemskega alkoholičnega, samoposebi manj vrednega pridelka. To je v škodo domači produkciji.

Vino za buteljke mora imeti tudi vsaj 10 % alkohola.

Vinogradnik naj bi torej presojal vrednost svojega pridelka bolj kakor doslej po odstotkih sladkorja v moštu. To ga bo spravilo na pot, ki je pri nas edino prava, da se pridelujejo boljše kvalitete boljših sort. Presoja naj stopnjo zrelobe in to pospešuje s primerno odgojo, obdelovanjem, pozno trgatvijo itd. Krčmar, ki kupuje po nekaj polovnjakov za svoje goste, katerih okus dobro pozna, sodi le po okusu in se ne briga mnogo za alkohol. Za velike trgovine je pa merjenje alkohola vendar priznано važen pripomoček.

Postavno bi pa moralo biti prepovedano kupovanje vina po alkoholu na podlagi vinskih tehtnic. Alkohol je lažji, ekstrakt je pa težji kot voda. Zelo ekstraktno močna vina torej mnogokrat kažejo manj alkohola nego šibka. Bernadotov vinomer je priročna priprava, katera sicer ne kaže za las natančno, toda za praktične namene dovolj točno. Ebulioskop je zaradi priročnosti in sorazmerne natančnosti pri večjih kupcih zelo priljubljen. Vinogradnik se pa zamore posluževati sicer počasnih, pa še bolj natančnih in cenejših naprav za destilacijo, kakor n. pr. Salleronon itd.
I. Belle.

Inž. A. J. Ružič, gozd. komisar:

O prijavi sekanja v gozdih.

(Namen in izvedba naredbe celokupne deželne vlade za Slovenijo z dne 19. maja 1920., št. 241. Ur. l.)

1. O pomenu gozdov in gozdarstva.

O ogromnem pomenu gozdov in gozdarstva za našega kmeta in delavca, za vas in za mesto, za deželo in za državo, mislim, da mi ni potrebno posebno govoriti, ker so te vrstice v prvi vrsti namenjene kmetu, ki se povsem zaveda, da mu brez gozda in brez gozdnih pridelkov ne more biti življenja. Toda važnosti gozdov ne smemo presojati le po neposrednih koristih za njih gospodarje. Ona sega še veliko dalje; v to razlaganje se pa ne morem spuščati, ker bi me zapeljalo predaleč. Omeniti pa moram, da je tudi znanstveno raziskovanje že pred časi dognalo, da je od obstoja gozdov in razvoja gozdarstva odvisna vsa, življenje in kulturo dajoča moč vsake dežele in vsega sveta. Le žal, da je to spoznanje prišlo za mnoge dežele in kraje veliko prepozno, ko gozdov tam več ni bilo.

Gozd se v par dneh lahko uniči, za popravo škode in zopetno povzdigo gozda pa je potrebno zelo dolgo časa, dela in stroškov.

Zato vse kulturne države po tem spoznanju posvečajo posebno pozornost varstvu, ohranitvi in povzdigi svojih gozdov, torej ne le iz gospodarskih in finančnih vzrokov, kakor marsikdo napačno misli.

2. Stanje naših gozdov po prevratu.

Vojni časi so v splošnem težko prizadejali tudi našemu gozdarstvu. Vsled bližine fronte se je posebno v nekaterih delih dežele veliko sekalo, ponajveč brez vsakega načrta in prevdarka. Zlasti je vsled vojne trpelo pogodovno delo in varstvo gozdov po vsej Sloveniji. Prvi časi po prevratu pa so prinesli nepopisno razočaranje vsem prijateljem gozda, ki so upali, da bo gozdarstvo krenilo na bolje.

Vsled padca vrednosti avstrijskega nekritega denarja in vsled brezvestne špekulacije so se v kratkem času dvignile cene lesa do nepričakovane višine. Kmečko ljudstvo je nujno potrebovalo nerazmerno velike vsote tega denarja za priskrbo najnujnejših potrebščin. Tako so že itak uničevane gozde začeli sekati vsepovprek brez vsakega ozira na njega dozorelost; nastajale so goličave do goličav in znan mi lesni trgovec z Gorenjskega je spomladi leta 1920. zagotavljal, da v dveh letih ne bomo imeli nobenega gozda več, če bo šlo tako naprej. Prekupčevanje in verženje z lesom je cvetelo kakor nikoli poprej in tudi ne pozneje. V neki vaški štajerski občini se je polovica občanov pečala skoraj izključno s prekupčevanjem lesa in zanemarjala svoje kmetije. Še slabše je kazalo za naše gozde v mejah prejšnje Kranjske, posebno na Gorenjskem in tudi na Notranjskem. Treznejši krogi so začeli javno v časnikih napadati državno gozdno nadzorstveno upravo, ki pa pri najboljši volji in vključ največji požrtvovalnosti ni mogla biti kos temu težkemu uničevalnemu pokretu, deloma vsled nepopolnosti in različnosti zakonitih sredstev in predpisov, deloma zaradi nepoučenosti in razburjenja ljudstva, ki tudi najboljših nasvetov ni hotelo upoštevati.

Strokovno izobraženim ljudem nikakor ni bilo nepoznano, da n. pr. 500 K za kubični meter lesa na štoru pomeni le približno 12 K pred vojno, torej izgubo; da se bo dobljeni papirnati denar potrošil in da bodo kmetije ostale brez lesa za dolgo vrsto let; ravnotako ne, da bo brezumna nadprodukcija kmalu napolnila vsa skladišča, vse železnice in sama sebe dovedla v največje težave, a marsikaterega drugače resnega podjetnika do propada. V teh časih se je bilo treba odločiti za uspešna in kolikor mogoče mila in trajno delujoča sredstva, kako temu drvenju navzdol od pomoči.

3. Stanje gozdonadzorstvene uprave po prevratu.

Kakor sem že zgoraj omenil, je nepopolnost in različnost zakonitih predpisov občutno ovirala, da ne rečem onemogočala uspešno delo državne gozdonadzorstvene uprave v teh težkih in nevarnih časih. V Sloveniji smo imeli nič manj kot pet različnih gozdnih zakonov, v vsaki bivši deželi drugačnega. Koroška in Štajerska sta imeli zelo napredne gozdne zakone, ki so se v zadnjih tridesetih letih izborna obnesli.

Kranjska takega posebnega zakona žal ni imela. Vsakemu tudi površnemu poznavalcu teh bivših kronovin je dobro znano, da so štajerski in koroški gozdovi daleč na glasu kot dobri in dobro upravljeni, dočim se, posebno o kmečkih gozdovih na Kranjskem malo dobrega sliši. Temu je brezdomno in v prvi vrsti krivo to, ker za organizacijo gozdarskega poljudnega pouka in gozdarske nadzorstvene službe na Kranjskem rajnika Avstrija ni tako skrbela kakor za svoje Nemcem namenjene severno ležeče pokrajine. Že popisane težke razmere v gozdnem gospodarstvu so povzročile nujno potrebo, da se v kar najhitrejšem času izenačijo zadevni gozdni predpisi vsaj

za slovensko ozemlje in s tem omogoči tisto uspešno varstveno in prosvetno delo, ki je v drugih deželah stalo na višku.

4. Glavna načela naredbe za enotno postopanje.

Na Koroškem so se v največjem delu dežele morale prijaviti sečnje od ene četrtnine hektarja naprej in se niso smele izvršiti brez dovoljenja. Na Štajerskem je prijava sečenj bila podobno urejena kakor na Koroškem, vendar pa je vse postopanje bilo nekaj milejše, kakor odgovarja tudi gozdnim in talnim razmeram obeh dežel. Na Kranjskem je veljal le splošni gozdni zakon iz leta 1852., čeravno talne razmere odgovarjajo deloma koroškimi, deloma štajerskim razmeram. V obeh omenjenih deželnih zakonih so bila že pred več kot 30 leti (Koroško l. 1885.) določena temeljna načela naše „nove“ naredbe z dne 19. maja 1920., št. 241. Ur. l., in so se v tem času zelo dobro obnesla. Ta načela so bila:

1. nobena obsežnejša sečnja se ne sme izvršiti brez dovoljenja gozdonadzorstvenega oblastva;

2. o vseh sečnjah v okraju mora gozdarski tehnik biti natančno poučen in jih imeti vedno v evidenci;

3. gozdni tehnik mora priti kolikor mogoče v neposredni stik, posebno s kmečkimi posestniki gozda, jih poučevati, jim dajati navodila, nasvete in strokovno pomoč v vsakem oziru;

4. pravočasno in najbolj odgovarjajočo pogozditev nastalih goličav se v slučaju potrebe mora zagotoviti s predpisom denarnih kavcij;

5. vzdržanje in ohranitev malih in srednjih kmetij se mora zoper naravne nesreče (požar, potrebna obnovitev poslopij itd.) zavarovati na ta način, da po možnosti vedno ostane toliko za posek zrelega lesa v gozdu kmetije, kolikor se ga v takih slučajih potrebuje.

Teh na vsak način dobrih in v večjem delu Slovenije že vživljenih načel nikakor ni kazalo odpraviti, temveč le razširiti njih veljavnost tudi na Kranjsko, kar se je z omenjeno naredbo zgodilo. Vendar pa je nova naredba, ki se je v glavnem naslanjala na obnovljeni koroški zakon z dne 28. julija 1911., dež. zak. št. 30., v marsičem veliko milejša (n. pr. prijaviti je sečnja le od 1 ha naprej namesto od $\frac{1}{4}$ ha in dr.), v nekaterih smereh pa je na podlagi temeljitih izkušenj popravljena, izpopolnjena in poenostavljena. Za to rešitev so se načelno izjavila tudi vsa okrajna glavarstva Slovenije in vsi naši strokovnjaki. (Dalje prih.)

Češkoslovaška republika in naša vina.

Po naročilu gospoda ministra za poljedelstvo podal sem se v češkoslovaško republiko, da proučim razmere vinske trgovine v republici in razpoloženje napram našim vinom ter možnost izvoza naših vin v češkoslovaško republiko, kakortudi da doženem, kaj da ovira naše dosedanje trgovske stike ter čujem želje in stavim predloge, kako bi bilo te ovire odstraniti. Povodom obiska kmetijske razstave po kmetovalcih, zastopnikih kmetijskih korporacij in po kmetijskih strokovnjakih iz vse Jugoslavije, priredil sem dva sestanka istih s češkimi odjemalci in veščaki, in sicer v Pragi in v Brnu. Tako so imeli naši interesentje sami priliko čuti nazore in želje čeških potrebnikov in odjemalcev našega vinskega pridelka. Da izve tudi širša javnost, kako je treba urediti naše razmere do odjemalcev v Češkoslovaški, podajam v naslednjem rezultatu svojih raziskovanj. Češkoslovaška

republika porabi letno 2,187.000 hl vina. Od tega prideluje sama le eno četrtino, to je 537.000 hl vina, ostalo množino, 1,650.000 hl vina, pa mora uvažati.

Iz tega sledi, da bi najmanj polovica vinskega pridelka Jugoslavije našla lahko odjemalce v republiki. Češkoslovaški trg pridobiti, je tedaj največjega pomena za našo državo in se mora podvzeti vse, da se ta trg za naša vina pridobi.

Velika vinska trgovina je po dobrih 80% v Češko-slovaški v židovskih rokah in ni nam posebno naklonjena, ker gravitira proti Pešti in Dunaju.

Za nas pa mora biti najvažnejše stremljenje, da ne dovažamo naših vin v republiko preko Pešte ali Dunaja, temveč da stopimo v direktne stike s češkimi odjemalci, zlasti s trgovci in korporacijami, ki uvažajo vina na debelo (udruženja porabnikov).

Pri tem pa ne smemo pozabiti tudi na manjše, čile in zmožne trgovce in udruženja, ki imajo ravno najboljšo voljo stopiti z nami v direktne trgovske zveze. Poskrbeti bo treba, da se jim pri nakupu in prevozu blaga nudijo enake ugodnosti kot veletrgovinam, ker bi sicer ne bile zmožne konkurence in bi morale propasti.

Pred vojno sta bila v Češki znana malodane samo dva vinska tipa, in sicer belo „avstrijsko“ in temnordeče „ogrsko“ vino. Oba tipa sta bila rezultat rezanja (cepljenja) vin; ki se je osobito izvajalo od dunajskih trgovcev in se pri tem skrbno gledalo na to, da se s prepojenjem ne zakrije preveč prvotnega značaja avstrijskega in ogrskega vina. Na ta način so Avstrijci našli vedno odjemalce za svoja kislasta vina. Podobno je bilo tudi z „ogrskim“. Med vojno, ob pomanjkanju blaga za temelj ter vinskih tipov se je poseglo po vsem, kar je bilo na razpolago in danes se lahko reče, da sta oba tipa izginila in se umaknila nekemu internacionalnemu vinskemu konglomeratu, brez vsakega tipičnega značaja.

Brez dvoma bi našla tedaj naša izrazita, tipična vina v češkoslovaški republiki hvaležne odjemalce.

Od jugoslovanskih vin so bila pred vojno v republiki najbolj znana in razširjena d a l m a t i n s k a v i n a in so se tu uveljavila posebno težka, črna dalmatinska vina.

Podjetni Dalmatinci imajo v vseh večjih mestih čl. republike svoje zastopnike. Zelo težaven je bil promet z dalmatinskim vinom za časa vojne in je ostal tak še danes. Dalmatinsko vino se danes uvažava v republiko po največ preko Trsta in ima tu prestatno težko konkurenco italijanskega vina. Danes se že mnogo italijanskega vina v republiki prodaja pod imenom dalmatinskega, za katerega so uvozne prilike dokaj težavnejše.

Položaj jugoslov. vinske trgovine zelo obtežuje dejstvo, da nimamo direktnega stika z republiko, temveč da moramo svoje blago prevažati preko Avstrije, ki nam s svojo prometno in tarifno politiko zelo obtežuje medsebojne trgovske stike. Pri trgovinskih pogajanjih z Avstrijo naj bi se torej merodajni faktorji predvsem ozirali na izvozne potrebe naših poljedelskih proizvodov, predvsem vina in jim skušali izvojevati vsemožne prometne in tarifne olajšave preko Avstrije.

Za vina iz južnih delov naše države, zlasti iz Vojvodine, Srema in Srbije bo gotovo najboljša prometna cesta za naše blago na sever Dunav, a danes je promet po Dunavu takorekoč monopol nekih tvrdk, ki so vozne tarife tako povzdignile, da nima danes Dunav za izvoz vina — žal — nikakega pomena.

S hitrim pogonom parobrodov, ki bi skrbeli za cenen in točen prevoz našega blaga na sever, bi se dalo

veliko odpomoči obstoječi prometni mizeriji. Zato naj bi se merodajni faktorji kar največ mogoče potrudili, da se te razmere izboljšajo. Faktum, da imamo že danes nadprodukcijo dveh milijonov hektolitrov vina in da se v teku 10 let poveša ta nadprodukcija lahko na 3 milijone, da misliti in zahteva hitrih in energičnih ukrepov, da ne doživimo hude gospodarske krize, ki bi utegnila uničiti na tisoče in tisoče malih gospodarskih eksistenc in bi silila ljudstvo liki filoksera zapuščati rodno grudo in iskati zasluzka in srečo preko oceana.

Daljša zapreka naši vinski trgovini s Češko-slovaško je razmeroma visoka cena vina, največja zapreka pa visoke prevozne tarife na naših železnicah in tehnične ovire pri prevozu posode in vina.

Žal, da niso naši carinski in prometni organi doslej še prožeti z nazorom, da je izvoz naših kmetijskih proizvodov, katerih imamo v izobilju, treba z vso silo in z vsemi možnimi olajšavami pospeševati, ker je edino v izvozu istih podlaga za naše gospodarsko blagostanje.

Predvsem velja, da je treba vse dajatve, ki so v zvezi z vinskim izvozom, odpraviti, tako zlasti carino. Čeprav je ta minimalna, jo je treba sploh odpraviti, da zamoremo konkurirati. Kako ogromno škodo je povzročilo našemu vinskemu izvozu naglo in neutemeljeno zvišanje izvozne carine na vino na 100 dinarjev spomladi lanskega leta, si zna malokdo predstavljati. Ta odredba je uničila nekaj ambicioznih češkoslovaških trgovskih podjetij, ki si danes ne upajo več k nam po blago, boječ se enakih eksperimentov še v naprej. Take odredbe se ne smejo nikoli več ponavljati, če nočemo, da se ne odvrnejo zunanji odjemalci od našega trga. Kako v tem oziru vse drugače postopajo naši konkurentje Italijani in Francozi sledi že iz tega, da vkljub veliki oddaljenosti postavljajo vino v Češko-slovaško najcenejše Francozi, za njimi Italijani, potem Madjari in končno šele mi.

Pri uvozu na veliko stane danes 9% no blago (vino) v republiki postavljeno:

1. francoskega izvora	čsl. K 10·25 v
2. italijanskega izvora	„ „ 11·38 v
3. madjarskega izvora	„ „ 12·36 v
4. jugoslovenskega izvora	„ „ 13·60 v

Voznina znaša za 100 kg pri francoskem blagu čl. K 5.—, pri italijanskem blagu čl. K 2·50, pri ogrskem blagu čl. K 2.— in pri jugoslovanskem čl. K 4·50 v.

Prvi pogoj, da lahko s svojim vinom na Češkem trgu konkuriramo, je tedaj izdatno znižanje železniških **tarifov pri izvozu vina**, in sicer **najmanj za 50%**. Navadno namizno vino, ki pride danes nad 10 čl. K v republiko postavljeno, ni zmožno konkurence.

Pa tudi v drugem oziru je treba nakup in dobavo vina zunanjim odjemalcem vsemožno olajšati. Zlasti je potrebno, da nudimo zunanjim kupcem na pripravnih krajih večje množine vina enotne kakovosti. Zato bi bilo treba ustanoviti družbe, ki bi — najbolje združenim potom — skupovale ali nabirale vino od svojih članov in ga blizu prometnih središč, vsaj blizu večjih železniških postaj, skupno vketile in tu primerno oskrbovale, da ga v kolikor mogoče za transport in konsum pripravnem stanju lahko ponudijo zunanjim odjemalcem. V vsakem večjem prometnem središču, ki reflektira na izvoz vina preko meje države, naj bi se ustanovila posebna **prometna pisarna**, ki bi brezplačno informirala češke trgovske kroge itd. o nakupnih virih, vinskih cenah, transportnih prilikah itd. in proti zmerni proviziji posredovala pri nakupu in ekspediciji vina.

Pomisliti moramo, kako gredo na pr. Italijani nakupovalcem vina v republiki na roko. Ob gotovih dneh, poprej seveda dovolj razglašanih, pripeljejo cele vlake vina iz Trsta preko Avstrije v Prago in tu ga na licu mesta potrebnikom razprodajajo. Vinski trgovec ali drugi odjemalec nima tedaj nikakih stroškov z nakupom vina in dobi vino v potrebni kakovosti in množini doma, ne da bi mu bilo treba napraviti dolgo pot v vinske kraje, nositi riziko transporta in boriti se z vsemi možnimi transportnimi in tarifnimi ovirami in nenaklonjenostjo kratkovidnih fiskalov. Ako hočemo tedaj uspešno konkurirati, moramo posnemati svoje konkurente. Gotovo je, da z Italijani konkuriramo lahko glede kakovosti vina, zlasti belega, katerega je v republiki nedostatek, gotovo je tudi, da so nam vsi narodnozavedni faktorji v republiki zelo naklonjeni in ni dvoma, da bomo svoje blago lahko prodali, ako ga postavimo pod istimi pogoji na češki trg kakor konkurenci.

Naloga naše centralne vlade pa bo, da izvoznike v tem stremeljenju z vsem potrebnim umevanjem resnobe položaja podpira. Kolikor je podpisani poizvedel, so si vse države pri sklepanju trgovinskih pogodb s Češkoslovaško zagotovile izdaten uvozni kontingent svojega vina, tako zlasti Francoska, ki se z vso močjo trudi obvladati češki vinski trg (100.000 hl) in Italija (90.000 hl). Ali je tudi naša država storila pri trgovinskih ugovorih s Češkoslovaško isto, mi ni znano. Kolikor sem poizvedel, ima Češkoslovaška namen, po možnosti uvoz tujih vin ovrati, že zato, da ščiti dotično vinsko produkcijo in svoje pivovarništvo. Odtod izvira gotovo visoka uvozna carina na vino, ki znaša čl. K 3:60, od 1. junija celo 5 čl. K za liter vina, h kateri je treba prištevati še druge dajatve, ki znašajo do 1:30 čl. K pri litru.

Gotovo pa je, da ima naša vlada izdatno sredstvo v roki, s katerim bi lahko uvoz jugoslovanskega vina v Češkoslovaško republiko izdatno pospešila in to je junktin med izvozom vina in uvozom češkega industrijalnega blaga. Češkoslovaška je industrijalna država in se njena industrija nahaja v hudi krizi: velika nadprodukcija pri silni zunanji konkurenci. Osobito kar se tiče gospodarskih strojev je češka industrija svetovnaznana. Ali ni naravno, da krije Jugoslavija, ki ima takih strojev velik nedostatek, svojo potrebo v bratski republiki in jih v zameno ponudi to, česar ima sama v izobilju, to je na primer vino?

Ali se ne da tako jugoslovenska-češkoslovaška vzajemnost najbolj realizirati na praktičnem polju? Gotovo je, da obe bratski državi medsebojne gospodarske stike tako lahko najbolj ojačijo in s tem tudi svojo politično pozicijo učvrstijo. Naj bi to izdatno upoštevali vsi krogi, ki vodijo in ki imajo vpliv na našo trgovinsko politiko!

Kakovostna vina.

V republiki je občutno pomanjkanje kakovostnih buteljskih vin in ni dvoma, da bi se tu naša kakovostna, zlasti fina štajerska vina, lahko primerno uveljavila. Trgovina s kakovostnimi vini je pa zelo težavna. Ako se dajo v odprti posodi v roke vinskim trgovcem, pridejo redkokdaj v isti kakovosti v roke konsumentu. Ako pa si hoče kako doslej nepoznano vino pridobiti odjemalca, je zanj prvi pogoj, da pride pristno, to je v originalni kakovosti konsumentu v roke. Ker pa je skoraj nemogoče izvažati naša kakovostna vina v buteljkah, bi bilo treba, da se v Pragi, oziroma še v kakem drugem večjem mestu ustanovi lastna trgovina z buteljskimi vini, ki bi morala skrajno rečno postopati in spravljati le naša najboljša, neoporekljivo šolana vina v zaprtih steklenicah v

promet. Vina bi se tja pošiljala v sodih in šele po primeren šolanju na licu mesta polnila v steklenice in oddajala.

Tako vinsko zalogo bilo bi treba ustanoviti združnim ali družabnim potom, ker bi morala razpolagati s primernim kapitalom. Gotovo je, da bi se sčasoma naložen kapital dobro obrestoval. (Dalje prihodnjč.)

O zložbi poljedelskih zemljišč.

Zložba poljedelskih zemljišč, s tujim imenom komasacija, je pri nas še precej neznan in to vkljub temu, da je zložba izredno velike važnosti in velikanskega gospodarskega pomena za udeleženega poljedelca. Da ni zanimanja za to prevažno gospodarsko vprašanje, je največ krivo to, ker večina naših kmetovalcev tozadevni zložbeni zakon in predpise o vsem zložbenem ravnanju ne pozna v tisti meri, kakor bi to bilo v njegovo korist potrebno. V drugih deželah so v tem oziru veliko napredovali in se že desetletja vrše zložbe leto za letom v velikem obsegu ter z izvrstnim uspehom.

Bistvo komasacije obstoji v tem, da se poljedelska zemljišča v svrhu lažjega in boljšega obdelovanja po postavnih predpisih tako zložo, da iz velikega števila majhnih razkosanih parcel onega posestnika nastane samo nekaj primerno velikih, lahko dostopnih kosov. Pri tem pa morajo zložena zemljišča imeti isto vrednost, kakor parcele pred zložbo in pa srednjo oddaljenost od doma, dalje mora posestnik dobiti zopet taka zemljišča, da lahko prideluje vsaj vse ono, kar je prideloval pred zložbo po svojih razkosanih parcelah. Na tem temelju, ki je glavni pogoj vse zložbe in ki je določen po zložbenem zakonu, vrše pristojna oblastva vsa zložbena dela.

V zložbo je mogoče privzeti vsa poljedelska zemljišča ene občine, lahko pa tudi samo del zemljišč, kakor to pač nanesejo potrebe, razmere in druge okoliščine. Izvzeti so navadno vrtovi, vinogradi, ki se privzamejo v zložbo le na izrecno željo lastnika, dalje jame za gramoz, pesek ali ilovico ter sploh vsa zemljišča, ki ne služijo v poljedelske svrhe.

S. M.

Kmetijska vzorna gospodarstva.

Kmetijskemu šolstvu in dviganju kmetijske izobrazbe na Hrvaškem v novi dobi znatno pomaga združništvo.

Velik korak naprej so napravile hrvaške zadruge z uvedbo vzornih kmetij. Potrebo tega novega sistema občutili so zaraditega, ker je večina njihovih kmetijskih šol spojena z veleposestvom, ki v marsičem ne odgovarja vodstvu malega posestva, ker si mali kmetovalec nikakor ne more dovoliti vseh onih izdatkov za različne naprave, ki se na veleposestvu rentirajo.

Zato je „Središnjica (Centrala) gospodarskih društev“ odločila, da osnuje povsod tam, kjer obstoja njeno gospodarsko društvo, vsaj eno vzorno kmetijo. V onih mestih, kjer se delokrog poedinih društev razteza na več vasi, osnovala bi se v vsaki podrejeni vasi po ena vzorna kmetija.

V „Gospodarju“, (glasilu hrv. slav. gospodarskog društva kao središnje zadruge v Osijeku) čitamo nekaj navodil, ki bi prišla v poštev pri snovanju teh vzornih kmetij.

Temeljno načelo naj bo, da združniki vsakega društva sami izberejo in predložijo onega člana zadruge, pri katerem naj se posestvo uredi, da bo vzorna kmetija.

Nato pošlje centrala svojega strokovnjaka, ki pregleda in ugotovi, ali je predlog dober in prikladen. Ko se ugotovi, da je predlagani kmetovalec dober in razumen gospodar in da je njegovo posestvo prikladno za vzorno kmetijo, potem šele se preide na napravo osnove glede preureditve celega posestva.

Poleg osebe je treba pri izbiri paziti na posestvo onega, ki ga društvo predlaga. Kmetija naj bo srednje velika, ne ena največjih v oni vasi, pa tudi ne med najmanjšimi, ne sme biti preveč deljena na premajhne parcele. Če se gojijo v onem kraju še posebne kulture, n. pr. vinogradi, sadovnjaki itd., mora bodoča vzorna kmetija obsegati tudi te kulture, da se ne bi morala snovati za nje posebna gospodarstva.

Urejale bi se te kmetije tako, da strokovnjak centrale v sporazumu s posestnikom določi osevni red, po katerem bi se sejalo in gnojilo. Dalje se določi način obdelovanja zemlje in dajo bi se vzorni kmetiji na uporabo brezplačno ali na vplačilo potrebno orodje, seme, sadna drevesca, vinska trta in umetno gnojilo. Sporedno s tem bi se napravile najpotrebnejša popravila na stavbah s posebno pažnjo na hlevski gnoj in gnojnico, na boljše spravljanje pridelkov in prihranitev delovnih moči. Poleg tega zavedlo bi se na vzornih kmetijah tudi knjigovodstvo, da je tudi posestniku mogoča kontrola o koristi podvzetih naprav, o rentabilnosti posestev sploh in poedinih panog posebej.

Glavni namen je seveda ta, da bodo vzorne kmetije zgled kmetovalcem v vsej okolici. Tako gospodarstvo bi torej pomenjalo za one vasi malo gospodarsko šolo in če pomislimo, da bo v vsaki večji vasi po ena taka šola, znači to že precej visoko stopinjo. Ni stvar ostala samo na papirju: v nekaterih krajih se take kmetije že snujejo.

Vse delovanje pa kaže ogromno silo kmetijskega združništva na Hrvaškem, ki brez državne pomoči skrbi za korist in procvit naroda.

lnž. Švigelj.

Kmetijska razstava v Pragi.

(Konec.)

Stroji so bili najrazličnejših vrst. Posebno pozornost so obračale nase mlatilnice s popolno uredbo za mlatev, čiščenje žita, spravljanje slame in plev. Dalje mlatilnice, iz katerih je slama prihajala popolnoma cela. Parni plugi, motorni plugi, največjega in najmanjšega sistema. Kosilni stroji za žita, združeni s pripravo za vezanje snopov, kosilni stroji za travo, plugi za izkopavanje pese in krompirja, obračalniki za travo, motorni domači mlini, zdrobljevalniki, slamoreznice, stroji za sortiranje žita in krompirja, trijerji, mlekarški stroji, gnojnične sesalke in drugo najrazličnejše kmetijsko orodje.

Pa tudi novosti za delokrog naših gospodinj so bile na razstavi zastopane, tako da si je kmetska gospodinja lahko marsikaj izbrala, kar ji bo koristilo v njenem gospodinjstvu.

Kolikor je bilo mogoče izvedeti, je bila kupčija s stroji na tej razstavi še precej živahna in je posebno Rumunija kakortudi Jugoslavija stopila v stike s češkimi tvornicami ter si naročila primerno množino potrebnih strojev.

Na posebnem prostoru se je vršila razstava plemenske živine. Žal, da letos ta del razstave ni bil tako zaseđen, ker je v več krajih češke države nastopila sliovka, ki je omejevala promet z živino. Navzlic temu je bila tudi ta razstava precej povoljna. V prvih dneh so bile raz-

stavljene manjše živali, kakor perutnina, kunci in psi. Razstava perutnine ni nudila kaj posebnega. V večjem številu so bile zastopane laške jerebičarke in minorke, plimutovke in orpingtonke. Dalje nekaj gosi in rac ter par puranov. Vsa ta perutnina je bila povečini iz bližnje praške okolice. Nekaj bolje je izpadla razstava kuncev, ki pa tudi ni kazala prvovrstnosti. Ta del razstave je bil zaključen že prve dni prireditve. Zadnje tri dni so bili razstavljeni goved, konji, prasiči in ovce.

Goveja živina je bila zastopana po sledečih pasmah: bernsko-hanaška, simodolska, simodolsko-hanaška in bernsko-češka. Ta zadnja pasma se je odlikovala posebno z bikom „Margius III.“, ki je v starosti 4¼ leta ter tehta 1150 kg. Med razstavljenimi plemensko živino je bilo videti prav lepe živali, in sicer največ krav in telic. V splošnem je bila živina lepa in rejena ter je napravila utis, da bo boljša za meso nego za mleko. Šolski kmetijski zavod praške visoke šole je razen bernskih in simodolskih krav razstavil tudi dva bivola. V splošnem je treba povdariti, da smo na Moravskem videli še lepšo plemensko živino pri kmetih, nego je bila razstavljena v Pragi.

V konjereji je bil pa razstavljen vsekako najboljši material. Videli smo krasne žrebce, eno- do triletne kobile iz Slovaške, kobile z žrebeti in breje kobile. Opazili smo polno- in polkrvne angleže, anglo-normance, oldenburžane, vzhodne frize, belgijce, noričane in anglo-arabce. Brezdvomno je, da je ta del razstave pokazal najlepšo plemensko živino, kar jo imajo Čehi.

Prasiči so bili zastopani z jorškim in nemškim plemenom. Videti je bilo tudi češko pasmo, ki pa ni ničesar drugega nego z jorkširci izboljšana domača kri. Izmed ovčjih pasem so bile zastopane merino, hampšire, oksfort-širedon. Slednjič nekaj koz sanske pasme. Posebna je ta del razstave ni nudil. Češka ima gotovo mnogo boljšega materiala, kakor ga je pokazala tukaj.

Ribarska razstava je bila nameščena okoli kmetijskega paviljona in je nudila v tridesetih akvarijih različne žive ribe. Videli smo tu krape od najmanjšega do največjega, dalje ščuke in druge vrste rib. Razstavljene so bile tudi razne vrste modernih mrež, ki jih rabimo pri racionalnem dobičkanosnem ribarstvu. Razne slike in diagrami so nam pokazali sliko celotnega ribarstva na Češkem, ki je večinoma v rokah veleposestva.

Tudi čebelarji so imeli kaj videti. Osrednje čebelarško društvo je priredilo obsežen čebelarški del razstave. Razstavljeno je bilo vse, kar je v zvezi s čebelarstvom, od najrazličnejših panjev, orodja in priprav pri čebelarstvu do izdelkov iz medu in voska. Panji so bili najrazličnejših sistemov in z raznimi novimi iznajdbami. Točilniki za med nove sestave, dalje telitnice za panje, ki zapisujejo dnevni prirastek na teži itd. Videti pa je bilo tudi precejšnjo češko literaturo o čebelarstvu. Posebna deželna karta je pokazala razvoj čebelarstva na Češkem in sedeže številnih čebelarških društev. Število udov čebelarških društev se je po vojni potrojilo.

Zanimiv je bil paviljon industrije lanu. V njem je bilo videti, kako se lan pripravlja pri domači obrti in kako v industriji, ter kakšni izdelki se iz njega napravljajo. Tako je bilo mogoče nakupiti platna, ki je bilo izdelano na razstavi sami. V posebnem diagramu je bil razviden razvoj kulture lanu pred in po vojni.

Poseben paviljon je bil na razpolago Kolu srbskih sester iz Beograda, ki so razstavile srbske narodne vezenine in noše. Namen te razstave je bil, da pokaže Jugoslavija bratom Čehom, kako lepo je razvita ta domača

obrt na Balkanu in kakšna vrednost tiči v tem narodnem delu. Čisti dobiček s te razstave je bil namenjen invalidom in sirotam padlih srbskih junakov.

Kmetijsko ministrstvo je priredilo velik del glavnega paviljona za kmetijsko šolstvo in splošni napredek v kmetijstvu v češki državi. Oddelek za šolstvo je pokazal koliko kmetijskih nižjih, srednjih in višjih šol ima vsa češka država. Statistični oddelek je podal sliko kmetijstva pred vojno, med in po vojni ter pokazal posebno nazadovanje kmetijske produkcije v vojnem času. Oddelek za kmetijsko književnost nam je podal raznovrstnost češke literature, ki je izredno bogata. Kmetijski pozikusi so bili nameščeni v več oddelkih. Največji prostor je zavzemalo rastlinogojstvo, na katerem polju se na Češkem deluje že par desetletji. Posebni oddelki so bili za škodljivce kulturnih rastlin, za umetna gnojila, za preskušanje zemlje, za sadjarstvo in vinarstvo, za krmila itd. Za živinozdravstvo je bil določen posebni oddelek.

Celotna kmetijska razstava se lahko smatra kot zelo uspešna in zadovoljiva. Češki kmetovalci so lahko zadovoljni z uspehom te prireditve in pričakovati je, da bo ta prinesla mnogo koristi za napredek njih kmetijstva. Mi se pa lahko iz te razstave veliko naučimo. Posebno pa moramo skušati posnemati Čeha pri izboljšanju našega kmetijstva, kakortudi v tem, da pokažemo, kar v resnici imamo.

Zatiranje trtne plesnobe ali oidija s kalijevem hipermanganatom.

Najbolj učinkovito sredstvo proti trtni plesnobi je seveda fino zmleto žveplo, s katerim pa imamo pri nas zaradi naših podnebnih razmer marsikatero nepriliko. Če naj žveplo dobro učinkuje, se morajo trte in grozdje žveplati ob lepem, vročem vremenu, da ima potem žveplo priliko vsaj nekaj dni učinkovati. Žveplanju pa pri nas nagajajo deževni nalivi, ki kar nahirajo pridejo, in v nekaterih krajih tudi rosa, ki se dolgo zjutraj drži. Nenapačno nadomestno sredstvo za žveplo proti trtni plesnobi je natrijev tiosulfat ali salojidin, čegar raba je zelo enostavna in se njega raztopina kar preprosto pridene modrogalični raztopini, ki se rabi proti peronospori.

Za odvrčanje trtne plesnobe, zlasti na grozdju, če se pokaže šele pozno, t. j. v pričetku meseca avgusta je pa prav dobro in pri nas z dobrim uspehom preskušeno sredstvo **kalijev hipermanganat**.

Kalijev hipermanganat je v vodi v vijoličasto tekočino se topeča sol. Kalijev hipermanganat je hud strup za glivice in zato tudi oidij na grozdju močno zatira. Njegova velika napaka pa je, da se na zraku hitro razkrajja in zato le kratek čas učinkuje.

Zato se ne more rabiti kot bolezen odvrčajoče, temveč le kot bolezen zdraveče sredstvo, to se pravi, da se z njim skuša že plesnivo grozdje ozdraviti, ne pa razvoj plesnobe na grozdju preprečiti.

Takoj, ko zapazimo prvo sled plesnobe v vinogradu, moramo hitro seči po tem sredstvu.

V 100 litrih vode raztopimo 150 gramov ali 15 dek hipermanganata in 2 kg ugašenega apna. S to tekočino vse grozdje tako močno poškrbimo, da od njega kar kaplja.

Po preteku enega tedna škropljenje še enkrat ponovimo.

Na malo plesnivih jagodah se tekočina precej dobro prime in napravi na njih škrlup, pod katerim se plesnoba zaduši in izgine. Če pa prvo priliko zamudimo in

se je bolezen že močno razpasla, je učinek hipermanganata že manj zanesljiv. Močno plesnivo grozdje se ne da z nobenim sredstvom več ozdraviti.

Kalijev hipermanganat upa imeti naša družba v drugi polovici meseca julija zopet v zalogi, in sicer na željo mnogih vinogradnikov z Dolenjskega, ter ga bo oddajala svojim udom po ceni, ki bo svoječasno v tem listu objavljena. Kaj gotovega si pa ne upamo obljubiti, kajti pri današnjih razmerah se lahko pravočasno naročene pošiljatve tudi po več mesecev zakasni.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja, ki dohajajo na Kmetijsko družbo za Slovenijo ali na uredništvo „Kmetovalca“ se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovori, ki so splošno poučni se uvrste med „Vprašanja in odgovore“, na ostala vprašanja se pa odgovarja pisмено, če je priložena znamka za odgovor. Odgovarja se edinole na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natisne vprašalčevega imena, ampak vedno le na tista vprašanja, ki so prišla vsaj 4 dni pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi odgovora na kako kmetijsko-gospodarsko vprašanje, mora priložiti znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarska se ne odgovarja v „Kmetovalcu“, ampak le pisмено, če je pisemu priloženo 1 K v znakah kot prispevek k družbenem pokojninskem zakladu. Zadnje zlasti velja za pravne odgovore, ki seveda morejo biti le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh, včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 37. Pri nas pasemo živino po hostah in občinških pašnikih, kjer se nahaja mnogo strupenih gadov. Često-krat se pripeti, da pride živinče s paše z zateklim gobcem ali z oteklino na kakem drugem delu telesa, ker ga je gad pičil. Kakšna so znamenja strupenega gadjega pika in kako ga je zdraviti? (L. P. v J.)

Odgovor: Navadno piči gad le majhne živali in le redko-krat govejo živino. Gadji pik se spozna na tem, da dotični del telesa oteče. Žival dobi mirzlico, izgubi na živahnosti, je prestrašena, dobiva krče in v hujših slučajih nastopi po dveh do treh dneh smrt. Pri zdravljenju gadjega pika je treba v prvi vrsti gledati na to, da se strup čimprej izloči iz rane, oziroma da se ga uniči. Prvo dosežemo s tem, da rano izžgemo, jo izpiramo z vodo, z milnico, s slano vodo, s klorovo vodo ali z lugom in posebno da skušamo povzročiti krvavenje. Da se strup ne razširi po telesu, prevežemo dotični del telesa trdno, iztiskamo strup iz rane, ki jo izpiramo z navedenimi sredstvi. Strup v rani uničujemo z jedkimi tvarinami, posebno s salmiakom in jedkovim kalijem. V splošnem rabimo tudi alkohol, vino in octovokisl amon, ki ga dajemo živini in ki ima namen, v notranjosti uničevati vpliv strupa. To so navadna sredstva, ki jih rabimo pri kačjem piku.

Vprašanje 38. Pri svojih kokoših sem opazil, da ima ena izmed njih kožo na nogi razpokano in oteklo. V razpokah se vidi, kakor bi bila koža gobasta. Pregledal sem druge kokoši in našel drugo, ki je imela še bolj oteklo nogo. Onih rumeno-voščenenih luskin že skoraj ni več imela. Ali je garjavost kokoši nalezljiva in kako se jo zdravi? (I. L. v Z. T.)

Odgovor: Vaše kokoši imajo garjave noge. Garje povzročajo male pršice, ki so podobne onim, ki povzročajo garjavost pri ljudeh in živalih. To garjavost pri ljudeh povzroča silno majhna živalca, ki spada v vrsto pršic in se imenuje kurji srbec. Srbec se zarije pod kožo, tam grize in se hrani in neznosno nadleguje kokoši. Zaraditega so te nemirne, se slabo rede, ne-sejo le malokdaj ter se kljujejo po nogah, kjer se delajo vedno večje garje in se tvorijo veliki izrastki. Večkrat se pripeti, da se prenesejo te garje tudi na greben kokoši. Bolne kokoši je treba ločiti od zdravih ter jih namazati po nogah z milom. Ko so se luskin na nogah zmečale, jih previdno odluščimo. S tem pridejo garje na dan. Šele sedaj uničimo tega škodljivca. Oluščene noge izmijemo s toplo vodo ter jih potem dobro odr-gnemo z bencinom. Bencin zaide globoko pod kožo in tamkaj

hitro pomori vse zajedalce. Čez četrť ure se morajo noge zopet izmiti s toplo vodo in potem namazati z vazelino. To delo se ponavlja vsak dan toliko časa, dokler se delajo nove kraste in so živali nemirne. Namesto bencina rabimo tudi petrolej, ki pa mora učinkovati par ur preden noge izmijemo. Dobro sredstvo je tudi lizol, bacilol, kreolin, ki jih je vzeti v razredčeni tekočini od 5 do 10 odstotkov. Ko postanejo noge čiste in se živali pomirijo, je znamenje, da so vse pršice pomorjene. Pri delu z bencinom, ki je zelo vnetljiv, je treba skrajne previdnosti ter nikakor ni trpeti v bližini kake luči ali goreče smotke. Ker prehajajo srpci od kokoši na kokoši in se nahajajo povsod tam, kjer te prebivajo, zato je treba vsa ta mesta temeljito razkužiti. Vse gnoj, ostanke krme in smeti iz kurnjakov je sežgati. Tla, vrata, deske, korita itd. je popariti z gorkim lugom. Najbolj se rabi sodov lug, če se na 100 litrov vode skuha 3 kg navadne sode. Po takem razkuženju se kurnjaki in vsi leseni deli pobelijo z apnenim beležem ter je zlasti paziti na to, da belež dobro zamoči vse špranje. Šele tedaj, ko smo na ta način očistili prostore za te živali smemo dati zopet kokoši vanje. Vendar moramo tudi še nadalje paziti, da zopet ne nastopi ta srbec na nogah kokoši.

Vprašanje 39. Kako je bolj praktično urediti električno moč v gospodarstvu? Pride li ceneje en močan električni motor s transmisijami za vse stroje, ali za vsak stroj poseben motor? Kako se porabi manj toka? (Mr. I. v G.)

Odgovor: Za pogon gospodarskih strojev, ki so le redkokdaj skupno v obratu, je najceneje nabava enega samega elektromotorja, ki goni skupno transmisijo. Nabaviti za vsak stroj posebej elektromotor, bi bilo v zvezi s prevelikimi stroški. Bistvo elektromotorja je, da porabi le toliko električne energije, kolikor odda mehanične sile. Elektromotor se torej sam regulira. Ako elektromotor ni popolnoma obtežen, je njegov koristni učinek neugodnejši. Zato se ne priporoča nabavljati prevelikih motorjev. Če imate priložnost, svoj elektromotor z doblicom zamenjati za manjšega, potem vam moremo to samo priporočati. Če bi pa bilo to v zvezi s težkočami, potem obdržite svoj motor, četudi je prevelik, ker pri kmetijskem obratu, ki se vrši navadno v večjih presledkih, večja uporaba toka ne igra posebne vloge.

Ing. T.

KMETIJSKE NOVICE.

Strokovna pomoč večjim kmetovalcem. Nekaj odličnih letošnjih absolventov drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru želi meseca avgusta ali septembra t. l. vstopiti v kmetijsko prakso na primernih boljših posestvih ter se zadovoljuje v splošnem samo s prostim stanovanjem in hrano brez plače v gotovini. So stari 18—23 let, med njimi taki, ki ne reflektirajo na stalne službe, ampak se povrnejo pozneje na svoje domove, da prevzamejo vodstvo lastnega gospodarstva. Drugi reflektirajo na stalne službe za pozneje kjerkoli. Zanimanci za take izborne mlade strokovne moči naj izvolijo stopiti v zvezo z ravnateljstvom navedene šole, ki prevzame brezplačno posredovanje v interesu absolventov in stvari.

Kmetijski gospodinjski tečaj. Prošnje za učiteljska tečaja na Kmetijski šoli na Grmu in na Gospodinjski šoli v Marjanišču v Ljubljani naj se predlože potom dotičnega šolskega vodstva. Prošenj ni treba kolekovati in je vse potrebne podatke navesti brez prilog, kar naj prosilci uvažujejo.

Posli ribarskega odbora za Kranjsko. Ker se je izrekla nadpolovična večšina volilnih upravičencev za to, da se prenesejo posli kranjskega ribarskega odbora na odbor novo ustanovljenega Slovenskega ribarskega društva v Ljubljani, razrešilo je poverjeništvu za kmetijstvo Kmetijsko družbo za Slovenijo, ki je izvrševala dosedaj nalogo ribarskega odbora, teh

poslov in jih preneslo za dobo 10 let oziroma do končne ureditve po novem ribarskem zakonu na Slovensko ribarsko društvo. — Ribolovne knjižice, ki jih mora imeti vsak kdor lovi kot gost v kakem revirju, se dobivajo odslej le pri odboru imenovanega društva, ki ima sedaj svoj sedež v Ljubljani na mestnem magistratu pri tržnem nadzorniku.

Parni kotel. Spisal inž. Gvidon Gulič. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1921. — Cena za vezano knjigo 40 K. — Po zgledu češke zbirke „vzdelani“ smo končno tudi Slovenici dobili popularno znanstveno knjižnico, ki bo prinašala kratke in praktične razprave iz vseh strok vede. Iz takih knjig se bo lahko informirati ter ne bo treba iskati debelih znanstvenih razprav, ki so končno uporabne le za strokovnjake. Inž. Gulič je svojo razpravo namenil kurjačem in posestnikom parnih kotlov, delovodjem in drugim praktičnim osebam, zlasti pa naraščaju. V splošnem podaja spis vse, kar je treba vedeti o parnem kotlu. Terminologijo je deloma ustvaril po slovenskem in drugih slovanskih jezikih. Priložen je tudi slovenskonemški slovarček. Spisu je dodanih veliko število šematičnih skic in slik kotla ter njegovih delov. Posamezna poglavja so čisto znanstvena ter upoštevajo najnovejše izume na tem polju. Vendar je knjižica tako poljudno pisana, da je lahko razumljiva tudi preprostemu človeku. Knjiga bo dobro došla tudi onim našim kmetiskim posestnikom in gospodarskim zadrugam, ki imajo parne kotle v uporabi in ki prihajajo večkrat v zadrego pri popravilih. Zaraditega jo toplo priporočamo vsem takim posestnikom in zadrugam, da si nabavijo to knjigo.

Obrtnikom in trgovcem. Prošnja iz Koroške in Mežiške doline: Da utrdimo naši mladini ljubezen do domovine, ji moramo dati prilliko spoznati svoj narod. Če hočemo to doseči, moramo skrbeti, da se mladina izuči kake obrti v domovini. Zato se obračamo na vse obrtnike in trgovce, ki potrebujejo obrtni in trgovski naraščaj, da se pismeno obrnejo na podpisano uredništvo. Učenci bi morali seveda imeti pri svojem gospodarju vso oskrbo. Mladina se osobito zanima za ključavničarstvo in mehaniko, zato se prosí, da omenjeni obrtniki upoštevajo te želje. Mladina je iz Mežiške doline in deloma tudi iz izgubljene Koroške. Dopisi naj se pošiljajo na: Uredništvo „Kmetovalca“.

URADNE VESTI.

Vabila

k občnim zborom podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1.—5. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

Sv. Bolfenk v Slov. Goricah v nedeljo, 3. julija 1921. po cerkvenem opravilu v posojilnici.

Šmarje - Škofelja v nedeljo, 10. julija 1921. ob polosmih dopoldne v poslopju g. Janca.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Popravek. V drugem spisu zadnje številke „Kmetovalca“ je bil v njega uvodu izpuščen stavek, ki da uvodu spisa nerazumljivo vsebino. Uvod tega spisa bi se namreč moral takole glisati: Češki list „Lidové Noviny“ je objavil članek pod naslovom „Veda“, ki za nas še bolj velja i. t. d. — Dalje je pomotoma prišlo pod drugi odgovor na 19. vprašanje znamenje , namesto podpisa G. Pirc.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

«Kmetovalec» izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 K na leto.
Posamezna številka stane krono.
Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inzerat na pol strani 600 K,
na 1/4 strani 300 K, na 1/8 strani 150 K, na 1/16 strani 100 K, na 1/32 strani 50 K.
Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 80 vin. najmanj pa skupaj 12 K.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo;
tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za
Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz
«Kmetovalca» so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 12. Ljubljana 30. junija 1921 Letnik XXXVIII.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati dve kroni v
denarju ali znakičin najmanj pa skupaj K 20 —
sicer se naznanila ne objavijo.

Upravništvo ne prevzame posredovanja.

Mlinske kamne, sekane iz najboljšje bele, ostre
do 100 cm široke, po naročilu tudi večje, izdelujem
zopet in prodajam po najnižjih cenah s pisмено
garancijo. Leskovšek Anton, posestnik in kamnosek,
Sv. Jurij ob južni železnici pri Celju. 60

Priporočila se tvrdka Josip Petelin, Ljubljana,
Sv. Petra nasip 7. Edina tovarniška zaloga najboljših šivalnih strojev
za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam se dobijo vsi
posamezni deli za šivalne stroje in kolese, potreb-
štine za gospodinjstvo, krojače, čevljarje in sed-
larje. 104

Pšenično moko, koruzo, oves in otrobe se
dobi vedno po najnižji ceni
v trgovini J. M. Kranjc (proj. Bučar) Vrhnika

Sekire, cepine, motike i. t. d. iz najboljšega
jekla izdeluje in po-
šilja na debelo in drobno Dominik Kač, kovač v
Paki, pošta Velenje. 210

Prvovrstne gumi-trakove za cepljenje trt
Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ulica 7. 212

Prodaja se prostovoljno večja zaloga ve-
likih in malih vin-
skih sodov finega okusa. Ravno tam je nprodati
200 hektolitrov čistega banatskega vina po nizki
ceni. Nastov pove upravništvo. 220

Najboljše apno dobavlja Avgust Ruckl, po-
sestnik apnenic, Hrastnik. 177

Pet šip z žično vlogo (Tafelglas mit Draht-
einlage) 7 mm debele,
širokosti: 1 meter, dolgot: 2 m 14 1/2 cm, dalje šest
šip iste kakovosti, dolgot 2 m 80 cm do 2 m 90 cm
prod Roman Rek v Ljutomeru. 223

Kupujemo suhe gobe,
priporočamo pa vse vrste se-
men za poletje in jesen! Ser-
ver & Komp. Ljubljana Wolfova
ulica št. 15. 231

Vodovodne cevi črne in pocinkane v vseh
dimenzijah dobavlja takoj
po znižanih cenah, železnina, A. Sušnik, Ljubljana,
Zaloška c. 11. 235

Proda se bencin motor 6 H. P. stoječ
na vazu s ciklu-
larno žago pripraven tudi za poljska dela. Vpraša
se A. Drame, Ljubljana, Žabjek, 2/II. 240

Ročni mlin za vse vrste moke, proda za ceno
4000 K, Alojzij Kočevar, vas Krka
št. 5. p. Novomesto. 241

Prodajam po ugodni ceni 2 nova voza
1 napravljene, 1
1 gig. 5 malo rabljenih parizarskih koles. 3 konjske
angleške opreme, Ivan Pretnar, kovač, Zabreznica
p. Žirovnica, Gorenjsko. 242

Sodarska zadruga v Tacnu, p. Št. Vid nad
Ljubljano nudi vsako
vrstne sode hrane in transportne po najnižjih
dnevni cenah. 243

Lep, močan brek, pokrit, za 8 do 10 oseb,
pripraven za večjo obitelj
ali za kako hotelsko podjetje je ugodno naprodaj.
Vprašati je pri upravništvu „Kmetovalca“, 244

Štorjo za stropce, „Alger“
1. a kg
Morske travo po 8 K
žičo, žičnike, žične vložke za
po-
stelite in druge potrebštine nudi železnina A. Su-
šnik, Ljubljana, Zaloška c. 21. 245

Sušilnica za proso, „dera“ na železnih
kolesih v
najboljem stanju, se proda. Josip Kern, tesarski
mojster, Klanc, pošta Komenda. 246

Dobra in tečna krma so odpadki od se-
menske detelje,
katero ima v zalogi tvrdka Viljem Steinherc, Lju-
blijana. 247

Ajdovih plev ima več sto mernikov naprodaj,
Peter Jenko, Lipica, pošta Švo-
fjaloka 248

Radvinske koboši za plemo, letošnje po 70
do 100 K kos oddaja
Kmetijsko perutinarsko društvo v Radvinju. Vsa
tozadevna vprašanja je nasloviti na gošpo oskrb-
nico Zöhrer v Radvinju pri Mariboru. 249

Službe išče kmetijski mladenič, star
20 let
vajen vsakega kmetijskega dela v vseh panogah
kmetijstva. Vprašati je pri Mihaelu Kobe, Damelj
št. 17. p. Vinica, Dolenjske. 252

Lepa kobila, izvrstna za vožnjo, tek in ja-
hanje je naprodaj. Kje pove
uprava lista. 251

Kupim par pavov (samca in samiba). Kdor
jih ima naj soorodi na
naslov: Franc Klan, p. Ribnica št. 88, Dolenjsko.
253

Proda se malo kmetško posestvo v
bli-
žini Novega mesta. Pojesnila daje Janez Udovč,
Regerča vas št. 13., p. Novomesto. 250

Trgovska hiša v Ljubljani na prometnem
mestu, dvo in pol nadstropna
v kateri se nahaja dobro vpeljana trgovina kolo-
nialnega blaga, se proda ali zamenja za lepo
srandirano posestvo. Naslov pove iz prijaznosti
proti vramki za odgovor upravništvo „Kmetovalca“
pod št. 254

Manjšo, lepo hišo ali vilo z večjim
stanovanjem
ki bi bilo v kratkem za prevzeti, kupim ali zame-
njam za svojo hišo v i o (cvetlični vrt, sadovnjak
in velika niva) na Bledu. Eventuelno vzajem v
najem večje stanovanje blizu večjega mesta. Ceno,
podrobnosti pod „Brez otrok“ na upravništvo lista.
255

Vinometre »Bernadote« — Asbeste
bombaž in prašek — Eponit —
Francosko želatino — Lipovo oglje
Marmornat prašek — Modro ga-
lico — Natrijev bisulfit — Ribji
mehur — Špansko zemljo — Tanin
Žveplo v prahu — Limonovo kis-
lino — Vinsko kislino — Sode
bicarbono — Strupa proste barve
itd. ima v zalogi po najnižji ceni

Drogerija ANTON RANC
Ljubljana, Židovska ulica 1. ☺

Semensko žito za jesensko setev

Poslednje setve utrjenih in jako plodovitih vrst iz višine 450 m nad morjem. Pridelki l. 1920: ozimne pšenice 1600 kg, ozimne rži 1200 kg, ozimnega ječmena 1800 kg na joh (oral). Vzorci in cene proti plačilu 1 dinarja v plismu. Vprašanja nasloviti na: (53)
Oskrbništvo Javornik, pošta Guštanj, Koroško.

Kmečka hranilnica in posojilnica na Vačah, registrirana zadruga z neomejeno zavezo

v a b i

na (58)
XIV. redni občni zbor,
 ki se boe vršil

v nedeljo, dne 10. julija 1921, ob 1. uri popoldne v zadrugi pisarni na Vačah s sledečim sporedom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva in odobrenje letnega računa.
3. Volitev nadzorstva (5 članov).
4. Slučajnosti.
5. Vaše, dne 21. junija 1921. **Načelstvo.**

Pripomba: V slučaju nesklepčnosti prvega, vrši se pol ure kasneje na istem prostoru s prvotnim sporedom drugi občni zbor v smislu § 35 pravil, ki sklepa pri vsakem številu navzočih članov.

Pipe lesene za vino (60)

vseh velikosti najboljše kakovosti od 10" do 18" R, kakortudi medene pipe za vodovod in vse druge potrebščine nudl

A. SUŠNIK,
 železnina
 Zaloška c. 21,
Ljubljana.

Cene smo znižali!

za češko manufakturo,
Gospodarska zveza,
Ljubljana.

Vabilo

za

občni zbor

hranilnice in posojilnice na Viču,

reg. z. z. n. o. z.
 ki se vrši

dne 31. julija t. l. v občinski pisarni ob 11. uri zjutraj.

DNEVNI DED:

1. Poročilo načelstva.
  2. Poročilo nadzorstva.
  3. Poročilo revizije.
  4. Izvolitev načelstva in nadzorstva.
  5. Predlogi članov.
- V slučaju nesklepčnosti se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, z istim dnevnim redom ki bo veljaven ob vsaki udeležbi.

Načelstvo.

Viničar

priden in pošten, s kolikor mogoče veliko delavskimi močmi se sprejme pod zelo ugodnimi pogoji za neko štiri joha veliko vinogradniško posestvo pri Mariboru. Ponudbe je nasloviti na:

Rihard Ogriseg,
 vinograd Sturberg, pošta Pesnica ob južni železnici. 46

Opekarna v Račju

prodaja najceneje zarezno in drugo strešno opeko, zidake, cevi za drenaže najbolje vrste. (47)

Iv. Jax in sin
 Dunajska cesta št. 15, Ljubljana.

šivalni stroji in stroji za pletenje.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Linca. Ustanovljena l. 1867. (17)

Vezanje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „ADLER“

Ceniki zastojni in franko. Kolesa iz prvih tovarn:

Dürkopp, Stryia, Waffenaar

Jurčke

(gobe)

očiščene in rezane sušite ter ponudite z vzorcem.

„HERBA“

zadruga za izkoriščanje zelišč s. o. j.

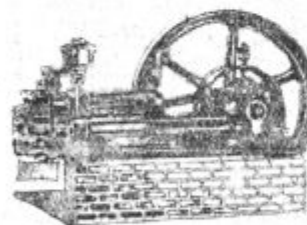
Palmotičeva ul. 10.

Zagreb,

katera kupuje vsake količine in plača najvišje cene. (57)

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika zaloga vsakovrstnih poljedelskih strojev (5)

iz najslavitejših tovarn. Zastopstvo za parne kotle znanih tovarnic „Walsia“;

Primečaj krmi Mastin!

V smislu odloka deželne vlade za Krasno v Ljubljani z dne 18. julija 1899, št. 10.595, ki mi ga je mestni magistrat ljublj. izporočil dne 28. julija 1899, št. 25.255, smejo dietično sredstvo **Mastin**, redilni prašek za prašice in za vsako živino, lekarnarji, trgovci, drogisti in kramarji prosto prodajati. Mastin je kot prosti obrtni predmet oglasen. V Ljubljani, dne 3. avgusta 1900., mag. opr. št. 28.261.

Ako se Mastin pri Vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina K 50 poštnina prosto na dom. (3)

Mazilo zoper garje (naftomazilo) uniči pri ljudeh garje, lisaj, srbečico, kožne bolezni, izpuščaje. Pri živini uniči garje. 1 lonček po pošti K 15.—.

Lekarna Trnkóczy
 Ljubljana, Slovenija. Zraven rotovža;

Za praznike in bližnjo spomlad

priporočamo svojo veliko zalogo različnega angleškega in češkega suknja, volnenega blaga za moške in ženske obleke, različno perilno blago, kakor platno, šifone, cefirje, tiskano v najnovejših vzorcih in bogati izbiri, dalje različne volnene in šivane odeje za postelje, svilene, volnene in bombažaste robe za na glavo i. t. d. Opozarjamo tudi na raznovrstne ostanke po zelo znižanih cenah.

A. & E. Skaberne
 veletrgovina z manufakturnim blagom
Ljubljana, Mestni trg 10.

Državna razredna loterija.

Prečitajte današnji oglas »Mednarodne banke d. d.« Zagreb, Nikoličeva ul. 7. in naročite si pravočasno zaželjeno številko, dokler ni razprodana.

Naročajte in širite ! „KMETOVALCA“ !

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice registrov. zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI (6)

v lastnem zadrugi domu na Dunajski cesti št. 18.

Obrestuje hranilna vloga po 3% (2)

brez vsakega odbitka rentnega davka katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloga v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje ob dne vloga do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad 42.000.000 kron.

Stanje rezervnih zakladov 1.100.000 kron.

* Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi sledeče kmetijske potrebščine:

Ajda, siva, semenska, lepo čiščeno grajsko blago po 8 kron kilogram, brez vreč.

Antiavit v varstvo setev pšenice, turščice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskim vranami, vrabci, kokošmi itd. je zopet došel in se dobi v zaklopnih po 1 kilogram za 120 kron, pol kilograma za 70 kron, četrt kilograma za 40 kron, osminko kilograma za 25 kron, 50 gramov za 15 kron.

Apneni dušik po K 400:— sto kilogramov.

Brusni kamni iz Bergame so pošli in v zalogi so ostali še domači umetni brusni kamni po 8 K komad.

Drevesne škropilnice na prevoz, razne kakovosti na izbero po različnih cenah.

Eponit, s katerim se vzame vinu vsak zoperu okus ali duh, bodisi po gnilobi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd. stane 120 kron kilogram, poština in ovoj posebej.

Espazeta, španska detelja, neluščena po 24 K kilogram.

Kose. Družba zopet oddaja udom kose iz dobrega štajerskega jekla, in sicer 65, 70 in 75 centimetrov dolge, takozvane „kranjske“ oblike. Cene kosam so sledeče 65 cm po 50 K, 70 cm po 52 K, 75 cm po 54 K komad.

Kostni superfosfat po 380 K sto kilogramov z vrečami vred. Kdor namerava letos gnojiti ajdi s superfosfatom, mora to gnojilo prav brez odloga naročiti, ker je zaloga le majhna in bo hitro razprodana. To sporočamo udom, da ne bo pritožb, če pozneje ne dobe blaga.

Lanene tropine, vsebuječe 38 do 40 odstotkov beljakovin in maščobe po K 500:— sto kilogramov. Vreče so po 50 kilogramov in se ne računijo.

Rafija, majunga extrissima, po K 38 kilogram.

Rafija, druge vrste po 26 K kilogram.

Razklejana kostna moka z 30—33 odstotki fosforove kisline v vrečah po 100 kilogramov z vrečami vred K 260:—

Surova kostna moka po K 200:— za sto kilogramov z vrečami vred.

Škropilnice za trte so pošle. V zalogi je še nekaj drevesnih škropilnic razne kakovosti na izbero. Te škropilnice so izvrstno uporabne tudi za beljenje in razkuževanje hlevov itd.

Tobačni izvleček v zaklopnih po 5 kilogramov po kron 120:— za pušico. Poština se računi posebej.

Vinometri po K 50:— za komad.

Zdrobova moka, (Brechermehl) 20 odstotkov fosforove kisline, 5 odstotkov dušika K 260 za sto kilogramov z vrečami vred.

Žveplenokislo glino namesto galuna, kot dodatek galicnemu škropivu, ima Kmetijska družba v zalogi ter jo oddaja po 4:— K kilogram. Izkušnje so pokazale, da lahko z dobrim uspehom za učinkovitost primešamo galici polovico žveplenokisla glin in si na ta način prihranimo polovico drage galice. Namesto treh ali dveh kil vzamemo na sto litrov vode le pol-drugo ali eno kilo galice in ravnatoliko glin, apna pa kakor navadno, uspeh bo gotovo popolnoma isti, kakor ob polni množini galice. Vporabo glin priporočamo zaradi tega, ker dež ne odpre te brozge raz listje in trte tako hitro kakor navadno brozgo.

Žveplene ploščice ali žvepleni nabiček na juti za žvepljenje sodov, najboljše, brez arzena po 28 K kilogram.

Žvepleno moko, dvojno raf., ventilirano, mešano z 3 odstotki galice po najnižjih tržnih cenah.

Želatina za čiščenje vina po 130 kron kilogram.

Živinska sol. Družba je prejela iz Solnograda nekaj vagonov živinske zdrobljene soli. Ta sol stane K 5:20 za kilogram, pri odjemu pol vagona K 5:— za kilogram. Prijave se sedaj sprejemajo.

Žveplalniki. Družba je prejela iz Italije ročne žveplalnike. Komad stane 250 kron.

(6)

KMETIJSKA DRUŽBA ZA SLOVENIJO

Je izdala in prodaja naslednje knjige:

Zvezek	Knjige:	Cena K
2.	Fr. Stupar: Apno v kmetijstvu	1:20
3.	Fr. Stupar: Navodilo, kako je sestavljati poročila o letni	1:—
5.	M. Kostanjevec: O užitalni ed vina in mesa	6:—
8.	Boh. Skalický: Stijenje ali kajenje ameriških klijušev	1:20
10.	B. Skalický: Kmetijske razmere na Češkem	2:80
12.	Pridelovanje in razpečevanje namiznega grozdja ter zgoja trt na špalirju. (B. Skalický)	2:—
13.	O sestavljanju in setvi travnih mešanč. (Weinzierl-Turk)	4:—
15.	Steuert-Jamnik: Soseda Razumnika konjereja	4:—
	Izrejanje matic	4:—
	Žvinozdr. Lovro Tepina: Podkovstvo, pouk kovačem in konjerejem	45:—

Kmetovalci!

Skrbite za kar največje razširjenje

„Kmetovalca“!

Stremite za tem, da se ga lahko čita v vseh gostilnah in javnih prostorih. 30.000 nas je že v Kmet. družbi, pa bi nas bilo lahko še enkrat več. Čim več nas bo, več bomo dosegli

Upravništvo „Kmetovalca“

sprejema (8)

primerne inserate

po cenah, ki so razvidne na poglavju.

Objavljenje bo imelo vedno zadovoljiv uspeh, kajti »Kmetovalec«, izhaja (dvakrat mesečno) v 30 tisoč izvodih ter je razširjen po vseh slovenskih deželah

KMETIJSKA DRUŽBA ZA SLOVENIJO

Je dala naslednja

10

„GOSPODARSKA NAVODILA“

posebej ponatisniti iz „Kmetovalca“ in jih oddaja komad po 1 krono. Denar ali znamke je treba ob naročitvi naprej poslati.

1. Zakaj vino črni, kaj je temu vzrok in kako se odpomore.
2. Rjavenje vina.
3. Kako se iz gnilega grozdja naredi dobro in stanovitno vino.
4. Čiste drože in njih raba v kmetijstvu.
5. Vzroki neplodnosti pri govedih.
6. Sluzavost ali vlažljivost vina.
7. Krmiljenje z oljnim tropinami.
8. Čiščenje in precejanje vina.
9. Mesna beseda vinogradnikom ob trgatvi.
10. Prava petliota ali domače pišče.
11. O bistvu alkoholnega vrenja (kipenja) in o rabi čistih vinskih drož pri pridelovanju vina.
12. Vnetje vimena ali volčih na vimenu.
13. Nova naredba kranjske c. kr. deželne vlade glede zvrševanja rojstva.
14. Kislota (kislota) in razkisanje vina.
15. Dolžnost vzdrževanja ograj v obrambo kulturnih zemljišč pred škodo po živini, ki se pase.
16. Napenjanje govedi.
17. Kaj je presnavljanje v živalskem telesu?
18. Izdelovanje mila za dom.
19. Zdravljenje kužnih bolezni cepljenjem.
20. Nove zakonske določbe o sporih pri kupčiji z živino.
21. Kako živi žitni molj in kako se pokončuje.
22. Snetjavost pri žitu.
23. Kako se jajca ohranijo.
24. Natrijev bisulfit kot nadomestno sredstvo za žveplo.
25. Kako se obnavljajo in popravljajo meje?
26. Kdo se naj še zgiasi za državni preživinski (vzdrževalni) prispevek?
27. Presojanje krmil po škrobnih vrednotah.
28. Garje pri konjih.
29. Apneni dušik.
30. Kako pripravljamo domači kvas (kravajce, drože)?
31. Duh in okus vina po žveplu.
32. Zatiranje črtnih bolezni spomlad.
33. Tobak.
34. Sečni kamni pri živalih.

generalni zastopniki za Slovenijo,

vštevši

Prekmurje in Medjimurje

mineralne rafinerije

delniške družbe na Reki,
ponudimo

po najnižjih cenah in prvovrstni kakovosti,
pri manjšem odjemu iz komisijske zaloge
v Celju, ter v celih vagonh iz tovarne na Reki:

Gasolin, ligroin, lahki, srednjeteški
in teški bencin, nadomestek terpen-
tina, petrolejski rafinat, olje za po-
gon Dieseljevih motorjev, vulkansko
olje za osi železniških vozov, olje
Batsching, olje za vretena, vse vrste
rafiniranih in destiliranih lahkih in
in težkih mazalnih olj, olje za ci-
lindre in avtomobile, tovotovo mast,
parafin, sveče, koks in asfalt.

**Zveza slovenskih tr-
govcev v Celju.** (48)

Živinsko SOL

rdečo zdrobljeno
dobavlja podruž-
nicam najceneje
**Rmet. družba
za Slovenijo
v Ljubljani.**

Prošnja!

Komu izmed boj-
nih tovarišev je kaj
znano o mojem sinu
Francu Nunčiču iz
Šmarja pri Jelšah.
Pogreša se ga izza
bojev v Karpatih.
Služil je pri 26. do-
mobranskem polku,
12. stotnija.

Dotičnega, ki mu
je kaj o njem znano
uljudno prosim, da
mi naznani proti
primerni nagradi.

Anton Nunčič,
Lašče, p. Sv. Peter
na Međv. selu. 54

Pozor, mlinarji!!
Pristna volnena
mlinska sita
24 in 32 cm široka
po znatno znižani
ceni, kakor tudi pr-
vovrstna **svilena
sita** svetovnodzne
švicarske znam-
ke »Albert Wydler«
priporoča trgovina
AVGUST ČADEŽ
#1 Ljubljana
Kolodvorska ul. 35,
nasproti »Stare
Tišlerjeve gostilne«
Zahtevajte cenike!!

Zbirajte lipovo cvetje!!

Sušite ga v senci
in na prepihu. —
Vsako množino
po najvišjih cenah
kupi

„Herba“
zadruga za izkori-
šćanje zdravih
rastlin z o. z. v
Zagreb, Palmoti-
čeva ul. 20. 56

Izdelujem

kmečke mline

od najmanjšega do največjega:

za roko,
vodno in
motorno
moč.

Mlini so oprem-
ljeni s presejal-
niki in kamni,
kobjh ni treba
nikoli klepati, za
kar jamčim.
Ti mlini meljejo
vsako žito ter na-
pravljajo lepo in
okusno moko za
kuho in pecivo
pri samo enkrat-
nem nasipu.
Razpošiljam raz-
ne vrste **mlin-
ske kamne**
in druge potreb-
ščine za mline

ter poljedelske stroje,

Josip Čretnik

stavbenik mlinov (25)

v Sv. Jurju ob Južni železnici.
S tehničnimi in praktičnimi nasveti vsa-
komur na razpolago.

Druga državna razredna loterija.

Prvo žrebanje

15. in 16. julija 1921

5 premij! 5 premij!

100.000 srečk = 50.000 dobitkov

Absolutna sigurnost in državno jamstvo.

V teku pet mesecev izžrebalo se bode

69 milijonov 160.000 K

brez vsakega odbitka v gotovem denarju.

Z eno srečko se more dobiti

4 milijone kron, 2 milijona 400.000,

1 milijon 600.000, 800.000, 600.000,

400.000, 320.000, 280.000, 240.000-

200.000, 160.000, 120.000, 80.000, itd. itd.

Priporočamo sledeče, še neprodane srečke na izbiro:

4206	4235	8013	8022	12994	14482	15465	15496	18558
24663	24700	29809	29848	34729	36466	38757	44838	45924

Cena srečk za vsako izbiro:

Cela srečka Din. 48 ali K 192	Pol srečke Din. 24 ali K 96	Četrť srečke Din. 12 ali K 48	Osmina srečke Din. 5 ali K 24
----------------------------------	--------------------------------	----------------------------------	----------------------------------

Listo dobitkov brez odlašanja takoj po vsakem žrebanju! Hitra in točna postrežba.
Naročila iz cele države nasloviti na uradno Glavno kolekturo držav. razredne loterije,

Mednarodna banka d. d.

(Oddelek razredne loterije) — Telefon 11—19 in 23—98.

Nikoličeva ul. 7. — ZAGREB — Gajeva ul. 8.

Naročbe se izvršujejo edino za naprej poslani denar.

Izjava.

Gospod

Jože Čretnik, stavbenik mlinov in žag
v Sv. Jurju ob juž. žel.

Poročam Vam uljudno, da sem z Vašim mli-
nom, ki ste mi ga napravili za pogon z viteljem,
zejo zadovoljen. Vsakomur, ki ga v di. se dopade.
Kakor čujem, bo sledilo mnogo naročil.

Vešpospotovanjem

Ivan Skrinar,

Črešnjevac, p. Semič, Dol.

51

Najstarejša hranilnica v Sloveniji.

KRANJSKA HRANILNICA v Ljubljani

ustanovljena leta 1820

sprejema hranilne vloge proti

3%

obrestovanja in dovoljuje hipotekna posojila po

4 1/2%

S hranilnico sta zvezana Kreditno društvo in

starostna hranilnica za poste in delavce.

Hranilnica je sirotinskovarna in jo nadzoruje

deželna vlada za Slovenijo.

Rezervni zakladi znašajo približno

8 milijonov kron.

Čisti dobiček je, v kolikor se ne porabi za
okrepitev rezervnih zakladov, po pravih določeh
v pospeševanje obkrožnih naprav in podjetij
na Kranjskem. Za te svrhe se je doslej darovalo
8.698.000 kron.

Pismene pošiljke je nasloviti na Kranjsko
hranilnico v Ljubljani, Knafljeva ulica šte. 9.

Suchý & Gabrovšek

Tehnično-elektroinstalacijsko podjetje

Instalacija kompletnih električnih
central, mehanična delavnica in
prodaja vsega elektr. materijala
v Kranju.